

Mint egy kivénhedt kárpáti zerge, Marci bácsi úgy lépkedett a padsorok között. Játékos óvatossággal taposta lépcsőről-lépcsőre a haraszi pálya lelátójának betonköveit. Ahogy némi fintorral elnéztem az öreget, olybá tettszett, mintha az aggság épületében settenkedő ifjúság közeledne felém.

Mészáros Márton 25

Nem tudom, mennyire látta, hogy felé bámulok, mert ahányszor lehetőségem lett volna arra, hogy

MARCI BÁCSI

a szemébe nézsek, lassan elfordítottam a tekintetemet: hol a feje fölött néztem át, mintha keresnék valakit, hol mellette bámultam el, hogy azt higgye, valaki mást fürkészek.

Olyan volt a lépéseinek a hangja, mintha valaki nagy múgonddal csatos sörösüvegeket pakolt volna a lépcsőfokokra, egyre lejjebb és lejjebb. Ha a pálya felé néztem, már csak tompán hallottam a betonlaphoz érő üveg hangját, a lezáró csatt nyekkenését, amelyet Marci bácsi – nem is olyan halk – nyelése idézett meg. Akkoriban még a kispadon, a cserék között láttam Imikét, Bereczkiék fiát, aki néhány héttel azelőtt kapott meghívót a Videotonba. A gyerek apja, Sába mindig megkérdezte, Vilikém, milyennek látod az Imikét. Amikor először rontott rám a kérdéssel, hallgattam, mint a néma csörgőkígyó. Másodjára már mondanom kellett volna valamit.

Gyengécskének, mondtam is.

Sába a tojásfejével, balra nyalt hajával és ütődötten lelógó mákbajszával nézett vissza rám. Nem kérdezett semmit, de az arca kirajzolta a diszkkrét félmosolyt. Kicsit haboztam, elvégre hiába gondolják rólam azt, hogy taploncai vagyok, nagyon senkit sem akarok megbántani.

A másik, hogy odamegy a felnőttek közé, nem fogják kímélni, hogy így Imike, úgy Imike, nekiugranak, aztán megdorgálják rendesen. Korai volt ez még.

Miért mondod, hogy gyengécske?

Na, Bajszikám, mit gondolsz, miért mondom? Na, vajon miért? Nem is értem az ilyen embereket, mint amilyen ő. Képes unott-untalan rákérdezni arra, ami nyilvánvaló. Nekem az apám mindig azt mondta, csak azért, hogy szellőztesse az ember a száját, ne járassa. Persze, ha az ember akkora szónok, mint Fidel Castro, akkor nyugodtan pofázzon hét-nyolc órát, az ő beszédeit nem véletlenül követi fagyott csend. Mostanában mondta be a híradó, hogy az egyik hétfő esti szokásos másfél perces beszédére kicsit rágyúrt, egy-másfél órán keresztül szónokolt, a hozzá idomult csapongó, kiáltozó stílusában. Tisztára, mint egy arab, gondoltam a kanapéról.

Azért gyengécske, mert ott mások a lövések, mások a fejések, mások a passzok, minden egészen más, mint Harasztin vagy egy ifjúsági csapatnál.

És addig, amíg ezt megszokja, el fog telni egy kis idő. És nem egyből úgy lesz, csak azért, mert ő így van, meg úgy van. Vagy azért, mert volt két jó véde. Az ilyen dolgoknak van egy kiforrási ideje. A lépcsőn ugyanúgy fel kell menni, mintha nem védtem volna semmit: egyből nem lehet fel-

26 érne a harmadikra.

Csak levegőért álltam meg, de rezzenéstelen szememből azt vettem ki, hogy Sába azt hiszi, folytatni fogom. Mindegy is, mit hitt, mert olyan volt, pontosabban olyan maradt, amilyen mindig is volt, egy jó nagy balfasz.

Erről ennyit, többit a bíróságon, mondtam neki. Nem esett le neki. Hú, azt a tarka farkú jó eget, ez nem érti, hogy miről beszéltem ezidáig. Miért néz így rám? Na, megszólalsz már, Bamba? Ez az, nyisd csak ki a szádat, mondd! A bárgyú mosoly nem tűnt el, amikor rázendített, hogy a fehérváriak játékosmegfigyelője szerint az Imike, na eddig hallgattam. Bajszikám, menj az Imikével együtt a pokolba. Hallgattam, mintha nem gondolnám ezt. De jött utánam. Akkoriban még stramm gyerek voltam, úgy visszafordultam hozzá, ahogyan Córesz Samu visszafordult nyolcezer méteren, a Csomolungma tetejéről.

Vilikém, honnan látod, hogy gyengécske? – meredt rám. Lenyugodtam egy kicsit.

A mozdulataiból, a kirúgásaiból, a kidobásából.

A melegítőalsóm zsebébe dugtam a kezemet, de a Daru valahogy megpördülve feküdt benne.

Neki irányítani kell ott a hátsó embereket, meg az előttük lévő embereket. Bajuszkám, most ezt kezdjem el mesélni neked, örülünk, ha a szobádba betalálsz, nem foglak én fociról oktatni.

Több minden mutat arra, hogy ő jelenleg a ranglétra hanyadik fokán van, nagyon lassan, nagyon nyugodtan csak ennyit mondtam neki.

Egyszer az életben lehetek türelmes, gondoltam, hát folytattam. Sőt, amikor a dohi a számban lesz, akkor még ennél is előzékenyebb leszek. (Amióta a Daru van, nem érzem azt, hogy hegyi levegőt szívok, mint a Fecskével. Igen, kapar egy kicsit, de hát ez a dolga. Emlékszem, először akkor szívtam, amikor apám egy doboz vállalati cigarettával jött haza, persze ő kapta, magának tette a zakózsebbe, de amikor elaludt, kiemeltem a dobozából két szálat. Akkoriban, az ötvenes években még csak egy-egy vállalat gyárthatott magának cigarettát, most már minden nagyobbacska cég megengedheti magának.)

El kell telnie egy kis időnek, hogy fel tudjon kapaszkodni rendszeren. Nem az, hogy oda belököm, aztán már egyből ott is van, meg milyen jó, hogy mindjárt ott van a csapatban. Szépen lassan, mindenhez eljön az idő.

Sába most elő sem jött azzal, hogy az Imike lábjátéka erős, mert korábban jobbhátvéden játszottam, így szótlanul tovább mehettem. Meg volt a Daru, a felstócolt tollánál markoltam meg, úgy húztam ki. Ahány szál volt

benne, a zsebemben kötött ki. Egyet azért a számba tettem, a többi meg le volt szarva.

Égészen jól elfelejtettem, hogy ne bámuljak felfelé, a lelátóra.

Vilikém, szevasz!

Szevasz, Marci bácsi, gyere, ülj le!

27

Már csak azért is, mert itt állsz előttem, hogy ne lássam ezeket a töketleneket. Hallottam, hogy valamit elkezdett mondani. Új, korszerű, csak ennyit értettem, mert majdnem gólt kaptunk, a bekiabálásom elvitte a hangját. Kemencéket és tésztafeldolgozó gépsort kapott a sztálinvárosi kenyérgyár, darálta el egy szuszra. A Népszabadság ott volt a Népsporton.

Rakd őket odébb.

Odébb húztam őket, még mielőtt felolvassa azt is, hogyan alakult meg a péküzem.

A csehszlovákokkal játszottunk. Akárhogy is hívták magukat, mi csak a vízkeletieknek szólítottuk őket. A csapat olyasmi volt, mint a miénk, eddig egy gól sem szállt. Nem volt egyesélyes meccs, csak az egyik cseh volt olyan, hogy a labdát sem lehetett elvenni tőle. Ha valaki, egyedül ő tudott gólt rúgni.

Látod, Vilikém, ez úgy szalad a labdával, mintha az életéről küzdene, nyeldekelt a Marci bácsi.

Nem válaszoltam, csak jólesően bólintottam, pedig nem esett jól az, amit láttam. A cseh gyerek önzőzött, rúgta maga előtt a labdát, egészen addig, amíg senki nem volt előtte. Tibike kifutott a kapuból, lötyögött rajta a bő mez.

Bazd meg, Tibike, megijedtél? – ordítottam rá. Arra, hogy Marci bácsi még morgott valamit, oda sem hederítettem.

Ki sem mondhattam, hogy takarodj vissza, mert ezt bizony beengedte, dehogy fogta meg úgy, mint az előzőt. Üvölthettem, mert Marci bácsi azt mondta, hogy Vilikém, ülj már le a seggedre. Valaki a fejem felett azt mondta, hogy szegény Gerecs, ahogy felment a pályára, kapott egy gólt.

Gerecs Tibike a kapu alatt, a zöld fűben feküdt. Olyan vöröslő lében pihentette a nagy buta fejét, mint amilyen a cékla leve. Egyből az öregre néztem, de az már előttem koslatott. Ha nem jön a szurkolók közül ez a hang, hogy a szegény Gerecs, biztos láttam volna, ahogy nekiugrik a kapufának. Kicsit izzadt volt a combom, amikor felemeltem a műanyag támláról. Mennyi van még, spori? – kiáltotta valaki a mieink közül a bírónak. Harsogás volt, inkább hallgatom azt, ahogyan a megszáradt leveleket egymáshoz dörzsölik. Még húsz, közölte, mint aki fölöslegesnek tartja a további beszédet. Marci bácsi már ott guggolt a Tibike előtt. Egy hófehérre mosott zsebkendőt húzott elő a nadrágjából, kinyitották a táskáját. És benne volt két üveg. Másfél literes borosüvegek voltak, abból volt kettő a táskájában. Szenzációs volt, abban a

pillanatban felröhögtem. A piszkos hangú Gyuszi talán már előttem is nevetett, mert rázkódott a teste, még hátulról is láttam. Addigra, amikor Marci bácsi a zsebkendő egyik felével letörölte a vért a Tibike fejéről, már mindenki nevetett, a pályán és a lelátón is. Aztán fogta a másik részt, azt rászorította a fejbúbjára. A mieink közül ketten-hárman közben felállították a Tibikét, így vezették le.

Nem ártana kihúzni azt a szöveget a kapuból, ezzel jött vissza az öreg. Hümmögtem, de ennél speciel jobban izgatott az, hogy ha elbambulok, mindig látom Imikét a kispadon, de most kurvára nincs itt, mert meghívták az U17-es válogatott összetartására. A bíró a sípjába fújt. Az öreggel cinkosan összenéztünk, úgy, mint két, azonos kórteremben fekvő öreg kripli, akik tudják, elvesztették a nagy harcot, viszont, ha lámpaoltás után elment a nővére, még utoljára kibontják a párna alá készített sört. Időközben persze minden sör felmelegszik, de a kórházban talán minden csúszik.

A csapatomat vegyes társaság tette ki. Volt benne ilyen is, meg olyan is. Igazi, szedett-vedett csapat volt. Munkások, tanultak egyaránt voltak. A Lacika, akinek nagy hóhányó volt az apja, munkásember volt, viszont a későbbi Fradi-futballista, a Zolika ekkor még iskolás volt. Tizennyolctól harminc évig terjedt a játékosok kora, de ha a Gyurika lejött a pályára, volt harmincöt éves is. Most, hogy véget ért a meccs, s méghozzá így kikaptunk, a Cigány jól tette, hogy odakerült hozzám, hogy meglapogassa a vállamat. Bár semmi szükség nem volt rá, de legalább neki eszébe jutott, a többi tíznek nem.

Nézd, Vili bácsi, ez nem olyan rossz, bökte ki. Nézném én, csak nem tudom, honnan nézzem úgy, hogy ne rossznak tűnjön.

Ezt jól elbasztátok, Cigány.

Fenemód érzékeny népség a cigány. Ez az alattomos tekintetű, fürgé észjárású gyerek úgy tapasztotta rám a szemét, mintha azzal jóvátehetné, hogy kétfallábas. Elhajtottam, különben mint minden eddigi meccs után, megint előjött volna a kérdéssel, ügyes volt-e.

Vili bácsi, csak ennyit mondott, de ebből én már láttam, tudakolná, hogyan játszott.

A cigányok nagyon hajtósak, mondtam neki. Iparkodtatok is nagyon, bár tengernyi hibával, tettem hozzá. Érzékenyek is vagytok, de rohadtul. Emlekszel, mit mondtam a legelső alkalommal?

Nem gondoltam, hogy válaszol.

Azt, hogy érzékeny, széttárta a kezét, sunyin, a sárga fogait mutatva nevetett, ugye, érzékenyek vagytok, utánozta a hangomat, a dühös arckifejezésemet, itt már nevetett megint. Ezt mutatta a Vili bácsi, majd úgy ránk vágott a törülközővel, ami a nyakában volt, hogy másnapra kipattogzott a nyoma.

Azt mondtam, erről tényleg nem volt mit beszélni. El is küldtem, menjen a többiek után, ne zavarogjon itt tovább. Bezzeg, amikor néhány órával

korábban, a meccs előtt a testvére jött, az, akinek már az úthengeres lánya a felesége, na, azt elküldtem a francba. Jött azzal a szomorú képével, nagy nehezen kipréselte magából, hogy igen, eljött, bár nagyon fáj a lába, mert ráesett az éjjel, amikor a sötétben kiment a szobára. Nem érdekelt, azt mondtam neki, finoman, tagoltan, menjél fürödni, menj szépen, és ha megnyugodtál, gyere vissza nyugodtan, de úgy, hogy neked így fáj, meg úgy fáj, nem fog menni. Ment is, csak a szaga maradt itt nekem. Máskor azzal jött, hogy az apja azt mondta, tanulnia kell. Maradj szépen otthon, ha neked apád azt mondta, maradj hát, de ha nem mond senki semmit, jöhetsz, zártam rövidre. A legparádésabb viszont az volt, amikor mindezek fényében, egy kedden, a keservesen feláldozott egy-egy órára úgy jött el, hogy egyből szavá tette, sem kezdő, sem csere nem akar már lenni. Pityukám, el kellett volna járnod az edzésekre, mondtam neki. Megfogtam az ujjait. Egyet behajlítottam neki, kedden. Fogtam a mutatóujját, mondtam, szerdán. Megérintettem a barna középső ujját, visszahajlítottam azt is, pénteken. Ezeken a napokon vannak az edzések, munkaidő közben is, mondtam. Ja, hogy ezt ő nem tudta, recsegte. Ezentúl írtam neki kikérő levelet, nem jött gyakrabban. Legalább hazudott volna olyat, amit az elejétől elhiszek neki.

A lelátón csak egy-két bolondjózsi maradt, meg ott volt az, akinek soha nem tudtam a nevét, pedig állítólag néhány hétig járt hozzám a bátyja. Éppen azt vizslattam, vajon mit csinálhat egyedül a padon, amikor ott, távol tőlünk kicsit előrehajolt, és egyből meglebent mögötte egy szőke hajfonat. Az öreghez fordultam, de tekintével tudtomra adta, ne foglalkozunk velük. Hagytuk is, felálltunk, elindultunk a pályaszél felé. Marci bácsi egy ideig sztorizgatva jött mellettem, de csak az járt a fejében, vajon, hogy hívhatják ezt a srácot, meg ki lehet a lány, aki csak szőkeségét engedte láttatni magából.

Na, de ez olyan, Vilikém, mint a te kapus mizériád, ez volt talán az első mondata, amit meghallottam, amióta felálltunk.

Ez az, sóhajtottam. Nem akartam belemenni az egész szarságba, csak arra vágytam, hogy Marci bácsi elgurítson hazáig a sárga kis autójával és sisseteghessen a frissen felbontott sör a teraszon.

Hány kapusod is volt, Vilikém?

Csak bele akar vinni, ez is jó orvos, szép, ahelyett, hogy segítene elengedni, csak feltépi a régi sebet. Először úgy voltam vele, hogy nem válaszolok.

Minddel volt valami baj. Ha a labdát ki kellett rúgnia, nem tudta rendesen. Vagy nem tudott bekapcsolódni a játékba. Vagy rosszul irányított, szóval.

De nem hagyta befejezni. Pedig ez nem csak készségkérdés, bökte ki a veretes igazságot. Már kint voltunk a pályáról, azt lestem, hol állhat a zsiguli.

Készség, ezen elgondolkoztam.

Meg lehet tanítani őket, csak mindegyik úgy volt velem, hogy majd kialakul.

Éppen azt akartam mondani, hogy de magától semmi nem fog kialakulni, amikor az öreg olyan pontosan illesztette hozzá, hogy de magától
30 semmi nem fog kialakulni, mint amilyen akkurátusan, pillanatragasztóval megragasztottam Évike strandpapucsát. Na, ez azért viszonzást érdemelt, és hiába, hogy nem szeretem a Kádárt, mégiscsak csippentettem a szememmel, mert jobb nem jutott eszembe, azt pedig nem akartam, hogy reakció nélkül caplassak előtte.

Volt neked valaha jó kapusod, folytatta a faggatózást a vén kecske.

Mindnek volt valami hibája, feleltem, mert soha nem szerettem, ha valaki ennyire beletúrja az orrát más dolgába, viszont Marci bácsit, na azt tiszteltem, ezért nem hagytam magamat felbosszantani.

Azt már nem mondtam, hogy mindenért harcolni kell, mindenért iparkodni kell, tudni kell, mik a lehetőségek. Az emberek többsége, mármint én úgy láttam az eddigi harmincnál is több évemben, úgy van velem, hogy jól van ez így, próbálok feljebb jutni, de sok kavicsot nem gereblyézek ezért össze. Hát, pedig ez nem úgy van.

Amikor begördültünk az Attila utcába, az öreg olyan határozottsággal vezette a huszonnégyhez a kocsit, mintha maga is ott lakna. Ah, szakadt ki a levegő belőle. Oda sem kellett néznom, hogy tudjam, miért mondja.

Látom, itthon van a feleséged is, nyilatkozta.

Mire megkérdeztem, hogy Marci bácsi, sört kérsz, ő meg rávágta, hogy hát, hogyne kérnék, Vilikém, az asszony addigra már egyből faggatózott, hogy egy kis Duna-kolbászt megkóstol, Marci bácsi. Hát, megkóstoltam volna már régebben is, sunnyogta, kérdezhetne volna régebben is, kedves. Kirakta a kistányérra az egy szál kolbászt, kettévágta. És kenyéret kér? Ó, egy vastag szeletet, egy vékony szeletet. Már rég a teraszon ültünk, előttünk egy-egy kifingott sörös üveg, meg egy-egy, amiben még volt. Kér-e még, jött ki újra. Persze, hogy befalta azt is egy kis lilahagymával, kenyérral kísérve. Beszélgettünk erről-arról, amikor nem is nekem, hanem neki jutott eszébe, hogy a gyerekek itthon vannak-e. Eszes kérdés, már hol lennének, hétfőtől péntekig van iskola, hétfégén csak minden második szombaton, de késő délután már akkor sincsen. Nem volt olyan régen az öreg fiatalága, ezt tudnia kellene. Legalábbis nem ártana.

Szombat van, mondtam megfellebbezhetetlenül. Ez egyben azt is jelenteti, hogy a mellélövőkkel másnap nem kell foglalkoznom, a hétfégre a gyerekeké, most csak őket kell treníroznom. A reggeli torna mindig közös, az alól nincs kibúvás, utána pedig, hozzám hasonlóan, ők is a kertben, hideg vizes lavórban tisztálkodnak. (Igaz, megteszem ezt télen is, Mari meg a többiek sapkával a fejükön, beburkolózva jönnek nézni, mint egy marhát.) Most majd

a helyes légzésre is megtanítom őket. Fogom majd Vilikét, a hasára teszem a kezemet, azt mondom majd, nézzen oda, és mintha onnan felszívna a levegőt, majd húzom felfelé a kezemet, mintha megtelne a tüdeje, tegyen úgy. Aztán egy-kettő-három, engedje ki a száján keresztül.

Hát, akkor megnézem őket, jelentette ki.

31

A Marci bácsi, az egy nagy tudós volt. Bement a hátsó szobába, abba, amelyik a gyerekeké volt. Megszeppent mindkettő, akármit is csináltak előtte, ledermedtek a belépéskor. Az öreg vitte magával a sötétbarna bőrtáskáját. A kisfiam automatikusan hátrázott egyet, Évike pedig úgy mosolygott, mintha portréfotózáson állna. Addig, míg macerálta a két gyereket, úgy álltunk Marci bácsi mögött, mint a szent család. Megvizsgálta Vilikét.

Úgy nézel ki, egészséges leszel, kurjantott csendesen. A fiam pedig úgy állt előtte, mint aki azt sem tudja, mi történik vele. Némán várta, mi következhet folytatás gyanánt.

Csak egyre nagyon-nagyon vigyázzál, apád lábnyomába ne lépjél, mert akkor nagyon nem fognak szeretni.

Az asszony már mondott volna valamit, amivel folytatja az életen keresztül tartó babusgatást, de mielőtt elléphetett volna mellőlem, finoman megszorítottam a csuklóját. Vilike látta, hogy az anyja kezét szorítom, nyilván megzavarta az is, amit az öreg mondott neki, hiszen hol rám, hol az anyjára nézett. A szememmel mutattam neki, remélem, elég erélyesen, hogy a doktor úrra figyeljen, ne rám. Visszabillentette a fejét, az pedig, mintha csak erre várt volna, újra belezendített.

Apád nagyon rendes, meg jó játékos is, de nem szeretik, mert kinyitja a száját, csörögte.

Vilike akkor kis fingilingi volt, így talán ért valamit, hogy a nyomaték kedvéért még egyszer hozzátett egy mondatot.

Csak olyan ne legyél soha, mint amilyen ő.

Nem leszek, kuncogta.

Utána ment Évikéhez, aki Vilike mellett mocorgott. Megtapogatta itt-ott, egy kicsit állt előtte, úgy nézte a testét. Nem tetszhetett neki, én pedig arra gondoltam, a kislánynak már milyen hosszú a haja, itt lenne az ideje az újabb fodrászatnak. Aki hároméves korától rövid, fiús frizurára vágta a haját, Nyíregyre költözött, innen odajárni pedig elég macerás lenne, a kétszázötven az kétszázötven, ha kilométerről van szó, annál inkább. A kislánynak mégis rövid haj kell, így döntöttem, és mivel nem találtam egy fodrászt sem, aki normálisan le tudta volna vágni a haját, idővel én kezdtem neki.

Neked meg tornásznod kell, hogy legyen egy kis formád, gondolt akármit is Marci bácsi, Évikének ennyit mondott, úgy foghegyről, hogy a nyomaték kedvéért hozzátehesse, nehogy apádra üss.

Na, így. Én voltam az ellenpélda Marci bácsinál, de az öreg mindenkit tisztelt. Amikor visszaültünk a még hideg sörhöz, a zománcozott asztalt a sörös üveget tartó kezével kicsit megbillentette, mintha egy képzeletbeli pápírcsikot tenne a lábhoz. Lenyelte a kortyot.

32 A test kifinomult apparátus, aztán csak ennyit mondott, úgy, mint aki feleslegesnek tartja a többi beszédet. Meg úgy, mintha nem tudnám.

Marci bácsi most olyan, számomra mindenesetre, mint amikor először láttam. Kerek, telt az arca és azt hiszem, ugyanolyan széles, mint magas. Az álla gömbölyű, az arccsontja finoman erőszakos. A haja már ősz, de rendezett, tudom is, hova, a Halász Szalonba jár fodrászhoz. Persze, ott van még a kicsit kacifántos szemöldöke, a vékony, de könnyen mosolyra nyúló szája, meg az orra. Na, igen, az orra. Az valami északi típus. Mesélt is arról, hogy egy bolgár jósnő szerint ez azt jelzi, hogy jó állapotban nagyon emberszerető a gazdája, beszédes és figyelmes. Most az öreg csak úgy elvan, beszél is, meg nem is. Feláll, majdnem feldönti azt a sört, amelyet a feleségem hozott ki. Mari szépen, precízen teszi ki a fogyasztanivalókat, mintha nem csendőr, legalábbis pincér lett volna az apja. Közben az öreg kikóvályog az udvarra, de nem megyek utána, csak nézem, brunyálnia kell-e, vagy mi van vele. Megáll szemben a szőlőlugassal, nézi meredten. Nem szól, de azt hiszem, ha mondana valamit, az az lenne, hogy Vilikém, így kezdené, ez hótziher, szóval, Vilikém, biztos vagyok benne, hogy ez a kis szőlőke, akkorra, amikor te annyi idős leszel, mint én most, már régen elszárad. Most megfordult nekem, egészen pontosan csak sejtem, az ablakon nézhet be.

Vilikém, ez itt ázik, kérdezi magábforduló döbbenettel. Olvad, jön az újabb kérdés. Vagy ez már szemét?

Hú, csap belém a felismerés, ez a kutyának a holnapi ennivalója. Ne beszélj már, zengem, mielőtt még hozzányúl és kidobja, mint a patkánymérget. Közben ugat a kutya, majdnem úgy ugat az óljából, mintha már igazi kutya lenne. Marci bácsi gurgulázik, és ha nem is akarta, hogy halljam, azért hallom, hogy a jó kedvvel egy kis büfögés is felpattogzott a szájába.

Hát, kezdi, rögtön tudja, mi van, pislant a Cézi felé.

Az öreg jön visszafelé, de ott van a kezében az a massa, már ott ázik két napja, direkt külön tettem, hogy a kutya meg ne találja. Ez a jó ember pedig hozza magával, talán meg akarod enni, vagy miért szorongatod. A kutya ugat, viczorog, körbeforog az ól előtt.

Nehogy már, magamat is meglepem, mert nem is tudom, mit akartam mondani, de aztán látom a kutyát, amint kisomfordál a területéről. Most végre nem ugat. Ahha, egészen addig, míg meg nem látja Marci bácsi kezében a másnap adagját. Egyből megkergül, össze-vissza ugrándozik.

Tedd le, kiáltom az öregnek.

Jó gyerek volt. Nagyon sajnáltam, és sajnálom, azóta is. Egyszer-kétszer járt el errefelé. A kutya akkor az Attila utca többi kutyájával szőlamban rázendített, köszöntötték ahányszor elment a ház előtt. Nem lakott túlságosan messze, szép házat vett a temető magasságában, mutatós háza volt Szegeden is. A villanegyedben a legszebb, a legmagasabb volt az 33 övé. Volt egy csomó barack a kertjében, mindig mesélte. Igen, NB I-es háza volt az öregnek. Én is csak képet láttam róla, az is valami. Ott volt a szerez a szegedi ház, de az, amit itt megvett, az sem volt piskóta.

Vili, muslincákat szaporítasz, az ütődött kérdés bentről jött. Tele van muslincával, kezdett rá a feleségem. Mielőtt még válaszoltam volna, esetleg megkérdezem, miről beszél, Marci bácsinak megmutattam az irányt, merre tegye vissza az edényt.

Most mit csináljak vele, kérdeztem vissza, remélem, elég pimaszul. Mindjárt beszámozom őket, kiáltom vissza neki, mármint a muslincákat, bár nem hinném, hogy az, akinek a lábai úgy vannak a seggébe szúrva, mint két hurkapálca, az érti az ilyet. Ezt az átkozott nagy megosztott figyelmet nem igazán szeretem, bentről az egyik károg, a másik meg szinte feltúrja a kertet. A kutya pedig megint ugat, ugat a többire, reagál rájuk.

Kidobjam őket?

Igen, hozd csak ki, a Marci bácsi majd elpakolja, jó lesz az a be-tegeinek. Nézd, gyere, a kutyát idomítja!

És tényleg, ott guggol, kicsit ingatag, mint egy háromlábú asztal, de nézi, tisztas távolból a kutyát.

Mari most aztán kiért, szilvával teli zacskó van nála.

Már meg is van rohadva valami. Elgondolkozik, csak tudnám, min. Ami rossz, azt rögtön passzold ki a kuksiba, mondja nekem. Na, majd a Marci bácsi kiválogatja a jókat, gondolom. Bár, ha ez lesz a felállítás, az öreg egész életében a kutyával játszik. Az a dög pedig incselkedik vele, odadörgölődzik a lábához.

Hát, csapjál már a fejére!

Marci bácsi rásóz egy kicsit.

Úgy megijedt, hogy beleharapott a saját farkába, fuldoklom a röhögéstől.

Ilyet tud, kérdi mélán a Marci bácsi, ezt láttad, Vilikém?

Visszasomfordál, leül mellém. Meglepődik a szilván, kérdezi is, mi ez, mondom, válogassa ki, és vigye el a jó szemeket. Már széttett legalább három-négy elfehéredett megrohadtat, amikor újból kíváncsiskodik.

Mennyit vigyek?

Most már könnyen ki lehet hozni a sodromból. Nyúlok az egyik penészes szilva felé, kicsit megfogja a ragadó, mézes fehérség az ujjamat. Rámordulok.

Mit mennyit? Mindet! Mit baszakodsz?

De Vilikém, akkor nektek nem marad.

Van ott nekem is, öntsd bele az egészet a zacskóba. Már öntöm is helyette.

34 Jaj, de van, ami nem jó.

Nem baj, tedd csak bele mindent, aztán majd otthon eldobjátok, ami nem jó.

A tej, most jut eszembe. Megvettem már egy hete, a Kopogóson eszembe jutott, hogy elfogyott már az otthoni, ideje lenne újat venni. Hiba volt, mert a feleségem aznap vett, két literrel. Ez pedig már semelyiknek nem kell, a kutyának pedig azért mégsem adom. Úgy nőttem fel, hogy a tej élet, erő, egészség, ezt nevelem bele a gyerekekbe is. Marci bácsi benyakalta az újabb sört, most még megint nyel egyet, le is támadam.

Van ott egy üveg tej, elviszed?

Hogy, néz rám értetlenül. Tejet, Vilikém, röhög.

Évike most jött elő a szobájukból, papírszemét van nála, azt hajítja a kerti kukába. Ha már kijött, egyúttal a tejet is felmarkolhatná.

Kislányom, van ott egy liter tej, hozd ki, kérlek, mondom neki.

Marci bácsi néz utána, csak ennyit mond: jó. Tudom, a folyadék hal-mazállapotú ajándéokra értette.

Úgy látszik, az öreg mára itt ragadt, de ez cseppet sem bánom. Máskülönben, még örülök is neki, hiszen vele értekezni mindig szórakozás. A beszélgetéseink, amelyet mindig sörözés kísér, nem változtatják meg a történelem irányát, de nem is az a rendeltetésük. Ha már egyszer a kelleténél tovább maradt, elmesélem neki, hogy jártam az állatorvossal. Egy pulinak ilyenkor, nyáron melege van a bunda alatt, meg kell nyírni. Kitaláltam, szóltam is a csodadoktornak, az jött is, mint a szélvész, félszemmel felmérte a kutya kondícióját.

Úgy volt, mondom, hogy nem mondott semmi többet a nyíratkozásról, csak két mondatot. Nem ehet, nem ihat. A kutya száraz legyen.

Hogyhogy száraz legyen?

Megfordul, de a kutya nem a háta mögött van, gondolom, valahol a paradicsomok között ugrál. Ennyire azért nem lehetek rosszálló, biztosan nem ott van, megtanítottam rá, hogy oda nem szabad mennie.

Úgy értette, hogy ne legyen vizes a szőre, mondom neki. Hogy miért ne, nem igazán értem. Azt hiszem, az állatorvossal egy olyan szintre érkezünk, ahonnan már nem lehet feljebb lépni.

Megrázza az áram, persze, jegyzi meg bölcsen.

Röhögünk mindketten, hangosan nevetünk kifelé magunkból. A nevetés társadalmi valami, csak úgy magában nem nevet senkise, viszont ha társaságban van, ha esetleg moziban, netán színházban neveti el magát, egyből értelmet nyer a dolog.

Újra elismétlem, megrázza az áram. Hát, szóval, itt olyan sok trükkös ember van, mondom, miközben elfordulok rágyújtani egy újabb Darura. Én minden hülyeséget, minden viccet bírok, de ez túlmutat mindenben. Kénytelen voltam kérdezni kettőt tőle, de láttam, nem veszi a tréfát. Ritka egy ember, summázom. Iszunk mindketten. A délutánt észrevétlenül felváltotta az este, a kutya bebújt a vackába, Mari befejezte a lekvárfőzést. Marci bácsi talán már menne, mert laposakat pislant a csuklójára. Egy nagyobb szellőfuvallat lehord valamit a fáról, a hátsókertben koppan a földre. Engem nem izgat, csak szilva vagy meggy lehet, más nem hullhat le. Bemelegyek az előszobába, odaviszek egy újabb – talán már utolsó – sört Marci bácsihoz, gyorsan felpattintja. 35

A meggy meg ott rohad a fán, biztosan az esett le, szólok. Vihetnél egy kicsit, nyögöm ki végül, de már meg is bántam. Az öreg felemeli a fejét, mosolygós. Szólni készül.

Kedves tőled, Vilikém, mondja. De azt nem, hogy köszöni. Azt sem, hogy jó lenne. Azt sem, hogy örülne, vagy ne sértsem vérig. Mondom én, kár volt felajánlani.

Ebből jövőre már úgysem lesz meggy, bököm ki, mintha haragudnék. Várom, mit reagál. Csak gyalogmeggy, teszem hozzá, hátha elneveti magát.

Győzelem, vevő ő az én humoromra. Talán ezért szeretek ennyire vele sörözgetni, érti, amit mondok, értem én is, amit ő mond. Az elmúlt fél órában már alig beszélt, ez nem vall rá. Szórakozottan nézi a sörösüveget, forgatja, mintha a címkét akarná elolvasni. Bemelegyek, felkapcsolom a villanyt, hogy lássa is. Méregetnem kell egy ideig, míg rájövök, mi olyan más rajta, mint akkor, amikor leültünk. Elég zöld, mármint úgy értem, jól be van piázva. Mondom is neki, csak nevet, és elkezd mesélni valamit egy meccsről, szerintem, elfelejtette, hogy akkor már kisedző voltam, első kézből tudnám folytatni. Öreg már, nem szakítom félbe. Amikor a végére vergődik, finoman az órára nézek. Értheti a célzást, ő is a sajátjára néz. Mindketten megnéztük, mennyi az óra, de ennyi volt, más nem történt. Akkor ez egy jó kör volt, már mondanám is. Látom, mégiscsak szedelőzködik. Kiissza a sört, csak egy kicsit hagy az üveg alján, hogy legyen mit szétlocsolnom a kertben, mielőtt a szemébe hajtóm, amikor kikísérem. Egy kicsit csodálkozom azon, hogy hat sörtől berúgott, máskor nem szokott. Nekem is megárthatott, mert olyan képtelenségek jutnak eszembe, hogy ha egyszer el kell mesélnem valakinek ezt a történetet, honnan fogom pontosan tudni, miről beszéltettem az öreget. Ha egyszer valamelyik gyerekemnek lesz gyereke, azt fogja-e egyáltalán érdekelni. Nem hiszem, de ha megkérdezik, milyen autó felé iramodott ki a haraszti háziorvos, azt sem fogom tudni elmesélni, hiába áll a kapu előtt a kocsi. Milyen autó,

milyen autó, milyen. Hát, azt mondanám, négykerekű. Ezzel egy kicsit elvagyok, de meg azért nem kérdezem, mi a gyártmánya a pléhdobozkocsinak.

Miután felocsúdok a saját hülyeségemből, már csak annyit látok, Marci bácsi vehemensen igyekszik bekúszni a kocsiba. Elfog a röhögés, ma
36 már nem először.

Azt a kurva, mondom, Marci bácsi, ez most hogy fog menni?

Nagyon nehezen, jegyzi meg. De ezt úgy mondja, mintha azt mondta volna, meg kell másznia a Csomolungmát, holott a Gellért-hegy lába előtt állna. Nehezen fog menni, ismétli, majd hozzát teszi, de mennie kell. Azért egyszer haza kell éjre, állapítja meg. Olyan spontán, olyan megfontoltan nyomja ezeket a röpké válaszokat, hogy nincs is hogy. Másnak törnie kellene a fejét, hogy ilyenkor mi a teendő, mit kell mondani, ez viszont kívágja őket. Aztán szép lassan beerőszakolja magát az első ülésre. Nagy nehezen abba hagyom a nevetést, megszorítom a letekert ablakon kidugott kezét.

Te, mindig nehéz, mondja.

Hogyne lenne az, mondom.

Azután, hogy az öreg meghalt, ilyen élményekkel nem nagyon találkoztam. Persze, nem is igen mentem utánuk. Először is, aki ilyeneket tud mondani, az már egy nagyon értelmes, tanult valaki. Az már egy máshogyan kvalifikált ember, mint a mostaniak. Ezeknek a fele azt hiszi, ha már van papír a kezében, akkor én vagyok a felsőfokú krumpligyurka. Hogy én már olyan okos vagyok, hogy ha már lehetne repülni, akkor egy szárnyal is menne az, ami másnak kettővel sem megy. Marci bácsit csak azért örökítettem meg így, pedig az írásom nagy, dagadt gömbölyű betűk szedett-vedett vidéki csapata, mert eszembe jutott az, amit az öreg csak egyszer mondott el. Szokása volt, hogy a sok okosságát többször, néha hetente elharsogta. Az ember az, ami, kezdett rá egyszer. Majd folytatta, igazság, lelkiismeret, halál, politika, és itt abba hagyta a felsorolást, mintha nem tudná, kell-e még valami a végére, vagy sem, aztán kibökte. És ízlés. Semmi több, zárta. Ezt úgy igazán soha nem tudtam magaménak, de gondoltam, ha ő így gondolja, mondja nyugodtan. Egyszer az Orczy úton, az Ádám krimcsiben, inkább köpkölde volt, iszogattunk néhány régi csapattársammal és az asztalitenisz-bajnok Misivel, amikor Marci bácsi nagy hallgatás után sajátosan szállt be a beszélgetésbe. Hogy pontosan, mire felelve mondta azt, amit mondott, már egyiküket sem kérdezhetem meg, én pedig nem tudom.

Az emlékezésnek kettős természete van, mondta büszkén. Az emlékezés és az emlékeztetés. Hosszan méregetett. A négyfős társaságból csak engem vizslatott, mintha nekem mondta volna. Ismered a királyt, meg az emlékeztést, gördítette elém a kérdését. Nem tudtam, miről beszél, de gondoltam, vevő leszek a játékára.

Nem, mondtam vállat rántva.

Ahha, mondta.

Gondoltam, ennyivel el van intézve. Leitta a habot a sörről, egy szalvétával megtörölte a lapos szája szélét.

Csak annyi, hogy onnantól, hogy valaki írásban van rögzítve, 37
ki van ragadva az élők közül.

Soha nem mondta el a történetet.

